

25 Σεπτεμβρίου 1849: Πεθαίνει ο Νικηταράς ο Τουρκοφάγος, ηγετική μορφή του 1821

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Ο Νικήτας Σταματελόπουλος ήταν σπουδαίος οπλαρχηγός και ηγετική μορφή της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, που έμεινε γνωστός με το ψευδώνυμο Τουρκοφάγος.

Γεννήθηκε το 1782 στο χωριό Τουρκολέκα Μεγαλόπολης και ήταν γιος του κλέφτη Σταματέλου Τουρκολέκα και της Σοφίας Καρούτσου, αδελφής της γυναίκας του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Κατά μία άλλη εκδοχή, γεννήθηκε το 1784 στο χωριό Νέδουσα Μεσσηνίας. Σε ηλικία 11 χρονών βγήκε στο κλαρί με την ομάδα του πατέρα του και στη συνέχεια εντάχθηκε στο σώμα του πρωτοκλέφτη Ζαχαριά Μπαρμπιτσιώτη, του οποίου αργότερα παντρεύτηκε την κόρη Αγγελίνα.

Η ανδρεία και τα σωματικά του προσόντα τον οδήγησαν το 1805 στη ρωσοκρατούμενη τότε Ζάκυνθο. Εκεί εντάχθηκε στο ρωσικό τάγμα, που πολέμησε τον Ναπολέοντα στην Ιταλία. Αργότερα, επέστρεψε στη Ζάκυνθο για να υπηρετήσει αυτή τη φορά τους Γάλλους, που είχαν καταλάβει το νησί. Στις 18 Οκτωβρίου 1818, ενώ βρισκόταν στην Καλαμάτα, μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Με τον θείο του Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και τον Παπαφλέσσα συνέβαλε στην προετοιμασία του Εθνικού Ξεσηκωμού και στις 23 Μαρτίου 1821 μπήκε στην Καλαμάτα μαζί με τους άλλους στρατιωτικούς αρχηγούς.

Από την αρχή ενστερνίσθηκε το στρατηγικό σχέδιο του Κολοκοτρώνη για την κατάληψη της Τριπολιτσάς και πήρε μέρος σε όλες τις επιχειρήσεις για την κατάληψη του διοικητικού κέντρο των Οθωμανών στην Πελοπόννησο. Διακρίθηκε στη Μάχη του Βαλτετσίου (12 Μαΐου 1821), ενώ αποφασιστική ήταν η συμβολή του στη Μάχη των Δολιανών (18 Μαΐου 1821), όπου ανέδειξε στο έπακρο τις στρατιωτικές του ικανότητες. Επικεφαλής μόλις 600 ανδρών κατανίκησε τον στρατό του Κεχαγιάμπεη που ανήρχετο σε 6.000 άνδρες και σχεδόν τον αποδεκάτισε. Γι' αυτόν τον πραγματικό του άθλο, οι συμπολεμιστές του τον ονόμασαν «Τουρκοφάγο».

Μέχρι το τέλος του Αγώνα ο Νικηταράς ήταν στην πρώτη γραμμή, πολεμώντας είτε στην Πελοπόννησο είτε στην Ανατολική Στερεά Ελλάδα, όπου συνεργάστηκε με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο και τον Γεώργιο Καραϊσκάκη. Πήρε μέρος στην Άλωση

της Τριπολιτσάς (23 Σεπτεμβρίου 1821) και ήταν από τους λίγους αρχηγούς που αρνήθηκε να συμμετάσχει στη διανομή των λαφύρων.

Διακρίθηκε στη Μάχη του Αγιονορίου (26-28 Ιουλίου 1822), που αποτελείωσε τη στρατιά του Δράμαλη δύο μέρες μετά τη Μάχη στα Δερβανάκια. Η ανιδιοτέλεια του ανδρός φάνηκε για μία ακόμη φορά, όταν από το πλήθος των λαφύρων της μάχης πείστηκε να δεχθεί ένα πανάκριβο σπαθί, το οποίο αργότερα προσέφερε στον έρανο για την ενίσχυση του Μεσολογγίου. Κατά τη διάρκεια του Εμφύλιου Πολέμου τάχθηκε στο πλευρό του Κολοκοτρώνη, αλλά φρόντισε πάντα να επιδιώκει τον συμβιβασμό και τη συνεννόηση.

Μετά την Απελευθέρωση τάχθηκε στο πλευρό του Καποδίστρια κι έγινε ένας από τους στενότερους συνεργάτες του Κυβερνήτη. Πήρε μέρος στην Δ' Εθνοσυνέλευση του Άργους (1829), ως πληρεξούσιος του Λεονταρίου. Επί Όθωνος περιέπεσε σε δυσμένεια, επειδή υποστήριζε το αντιπολιτευόμενο Ρωσικό Κόμμα. Προφυλακίστηκε το 1839 ως αρχηγός συνωμοτικής ομάδας, αλλά στη δίκη του (11 Σεπτεμβρίου 1840), αθωώθηκε ελλείψει στοιχείων. Εντούτοις, η κράτησή του παρατάθηκε με αποτέλεσμα να υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη η υγεία του και σχεδόν να τυφλωθεί. Αποφυλακίστηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 1841 και αποτραβήχτηκε με την οικογένειά του στον Πειραιά.

Μετά την εξέγερση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 του απονεμήθηκε ο βαθμός του υποστρατήγου και έλαβε μία τιμητική σύνταξη, η οποία ήταν ο μόνος πόρος της ζωής του. Το 1847 διορίσθηκε μέλος της Γερουσίας και δύο χρόνια αργότερα, στις 25 Σεπτεμβρίου 1849, έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 67 ετών. Ο Νικηταράς απέκτησε δύο κόρες κι ένα γιο, τον Ιωάννη Σταματελόπουλο, που ακολούθησε καριέρα στρατιωτικού. Άφησε Απομνημονεύματα, τα οποία υπαγόρευσε στον εθνικό δικαστή Γεώργιο Τερτσέτη.

(Πηγή: sansimera.gr)